

Pello

ОСНОВНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ПЕЛЛО

Пелло — фінський муніципалітет у Лапландії, розташований у долині річки Торніоньокі.

Муніципалітет Пелло знаходиться на державному кордоні зі Швецією.

Пелло – це найзахідніший муніципалітет Фінляндії, через який проходить Полярне коло.

У Фінляндії Полярне коло перетинає муніципалітети Пелло, Юліторніо, Рованіємі, Кеміярві та Салла.

Швеція знаходиться буквально за два кроки від муніципального центру Пелло: все що вам потрібно, просто перейти міст через річку Торніоньокі.

Річка Торніоньокі – найдовша вільно поточна річка в Європі, вона високо цінується як родовище лососевих риб. Лосось ловиться з весельних човнів, а також з берега. Щоліта десятки тисяч лосося мігрують вгору за течією до Пелло, перетворюючи Пелло на Столицю риболовлі Фінляндії.

Лов лосося з весельного човна, так званий тролінг, є традиційним і найпопулярнішим досі рибальським методом, однак у Пелло є відмінні місця і для ловлі з берега.

Враховуючи унікальні улови останніх кількох років та видатну інфраструктуру Пелло, не дивно, що лосось став символом Пелло, а регіон набув міжнародної популярності.

Пелло також є краєм північних оленів у Лапландії. Тут поширений традиційний оленярський промисел.

Побачити північне сяйво у нічному небі над Лапландією – незабутнє унікальне враження. Північне сяйво формується завдяки зіткненню заряджених частинок сонячного вітру із верхніми шарами атмосфери. Люди приїжджають до Лапландії, щоб подивитися на цей природний феєрверк.

Муніципалітет Пелло розташований у мальовничій долині річки Торніоньокі у Західній Лапландії. Північне полярне коло проходить через Пелло: завдяки такому північному розташуванню Пелло є винятковим місцем для спостереження за північним сяйвом. Оскільки Пелло – сільський район із низьким рівнем «світлового забруднення», це дозволяє спостерігати унікальне природне явище північного сяйва навіть із муніципального центру.

У Пелло проживає близько 3300 жителів. Найближче місто до Пелло — Рованіємі, приблизно за 100 кілометрів. Крім Рованіємі, сусідніми муніципалітетами Пелло є Коларі (Kolari) і Юліторніо (Ylitornio), а також Пайала (Pajala) і Евертурнео (Övertorneå) на шведській стороні.

Послуги та торгівля

У Пелло є три продуктові магазини: **S-market** та два **K-market**. Вони продають продукти харчування, миючі засоби, засоби гігієни, косметику, журнали та інші товари повсякденного попиту. Ці магазини відкриті щодня. Години роботи:

S-market

Понеділок - Субота 7-21

Неділя 9-21

K-market Kunnantie

Понеділок - П'ятниця 7-21

Субота 8-21

Неділя 11-21

K-market Yliranta

Понеділок - Субота 8-21

Неділя 11-21

У центрі Пелло є господарський магазин **Rautixet**, в якому також представлений різноманітний вибір аксесуарів для дому. Години роботи:

Понеділок - П'ятниця 9 - 17

Субота 10-14

Неділя - закрито

Пелло також обслуговує блошиний ринок (комісійний магазин) **Mellan Puoti**, який відкрито з 30 травня 2022 року:

Понеділок - П'ятниця 10-17

Субота 11-16

Неділя - закрито

з 05.09.2022 **Mellan Puoti** працює за зимовим графіком:

Понеділок - П'ятниця 10-17

Субота - Неділя - закрито

Добре знати:

За багато пляшок та банків для пиття, куплених у продуктовому магазині, ви отримуєте заставу (зазвичай **0,10–0,40 євро** за пляшку), коли повертаєте порожню пляшку в автомат для повернення пляшок у магазині. Автомат друкує чек, який клієнт відносить на касу та отримує гроші або купує продукти.

Якщо наближається термін придатності або придатність продукту, магазин може продати його за зниженою ціною. Найчастіше знижка становить **-30%**. **Такий продукт можна дізнатись за жовтою або червоною наклейкою з написом -30%.**

S-market продає такі товари зі знижкою 60% увечері з 20 до 21.

Маркування на продуктах або Про що говорить етикетка?

"Parasta ennen"

" Використати до " або "Годен до" - маркування на продуктах, що означає мінімальний термін придатності, до якого продукт принаймні зберігає свої типові властивості. У цілому, продукт придатний до вживання навіть після закінчення терміну годности.

"Viimeinen käyttöpäivä" или "viimeinen käyttöajankohta"

"Термін придатності " або "Остання дата використання"

Як впливає з назви, є датою, коли виробник мав намір використовувати продукт не пізніше зазначеної дати. «Термін придатності» маркується на продуктах, що швидко псуються, які можуть становити небезпеку для здоров'я навіть після нетривалого зберігання.

Фінські молочні продукти і як розібратися в асортименті та зорієнтуватися у морі етикеток, на яких написано по-фінськи.

Чимало корисної інформації може дати колір пачки, картинка і самі написи на упаковці, орієнтуватися в яких здається складним лише на перший погляд. Перша та одна з головних особливостей молочної продукції у Фінляндії полягає в тому, що вона буває з різним вмістом лактози. Це особливо важливо для людей, які страждають на непереносимість даного компонента. Їм зовсім не обов'язково зовсім відмовлятися від корисної та смачної молочної продукції, досить просто вибрати упаковку з позначками **Laktoositon (без лактози)** або **Hylä (знижений вміст лактози)**. Ці написи зустрічаються не тільки на пачках молока, а й на інших продуктах: йогуртах, сирах, вершках, сирі і т.д. Ну а якщо ви хочете знайти молоко або кефір максимально наближений до того, який буває у бабусі на селі, то варто пошукати на етикетці слово **Luomu**, що свідчить про те, що даний продукт екологічний, а для його виготовлення використовувалася сировина без пестицидів, регуляторів росту та будь-якої іншої хімії. Такі продукти відчутно дорожчі, зате смак і якість у них на порядок вище.

Орієнтуємося за кольором

Колір картинки на упаковці розповість про жирність молока або кефіру.

Блакитна упаковка. Зазвичай на ній можна також знайти слово **rasvaton**, що означає «знежирений» - продукт, який міститься в ній, матиме жирність близьку до **0%**, найчастіше це **0,1%**.

Синя упаковка. Її часто супроводжує слово **kevyt** (тобто «легкий»), що вказує на продукт із жирністю **1-1,5%**.

Червона упаковка. Такий продукт за фінськими мірками підпадає під категорію «жирне», його жирність становить близько **3,5%**.

Кілька корисних фінських слів, які часто зустрічаються на упаковці, які допоможуть вам краще орієнтуватися:

luonnon – природний, **maustamaton** – без смакових добавок

lisäaineeton – без консервантів

parasta ennen – використовувати до ... (йдеться про термін придатності)

täyteläinen – цілісний, **täys maito** – незбиране молоко

Молоко та молочні напої

Все молоко у фінських магазинах пастеризоване, тобто піддається тепловій обробці, при якій гинуть більшість мікроорганізмів. Харчова цінність молока не змінюється, оскільки молоко доводиться до кипіння.

Колірна градація жирності молока:

блакитний – це знежирене молоко, приблизно 0,1 % жирності

синій – це легке молоко, з жирністю від 1 до 1,5 %

червоний - це молоко з жирністю близько 3,5%

maito – молоко

rasvaton maito - знежирене молоко, не жирне молоко

kevyt maito - легке молоко

täysmaito - цільне молоко

Luomu maito - біомолоко, воно буває різної жирності

maito juoma Laktoositon - молочний напій або молоко, що не містить лактози

soija juoma - соєвий напій

yömaisio - нічне молоко

Упаковка молока з зірками і півмісяцем або чимось подібним свідчить про те, що це нічне молоко (**yömaisio**), яке містить підвищену кількість природного гормону сну, мелатоніну, що полегшує засипання. У таке молоко нічого не додають штучно, весь секрет полягає в тому, що корів доять у темну пору доби.

Вершки - kerma

Фінськи вершки називаються **kerma**, але окремо це слово на упаковці зустрічається рідко. Справа в тому, що у Фінляндії існує кілька різних видів вершків:

kahvikerma – вершки для кави (вони розраховані на те, що їх додаватимуть у гаряче)

ruokakerma – вершки для їжі (не дивуйтеся, якщо на деяких упаковках будуть малюнки з якимось продуктом, у Фінляндії продаються не тільки звичайні вершки, але й вершки з різними смаками)

vispikerma – це вершки для кондитерських виробів, призначені для збивання

Вершкове масло - Voi

Пачки вершкового масла відрізняються кольором, що означає міру солоності. Адже у Фінляндії випускають не тільки несолоне, а й солоне, яке дуже популярне у фінів. Найпопулярнішим і найбільшим є вибір вершкового масла у компанії Valio.

Знайти продукцію, яка є повністю несолоною, просто. Потрібно, по-перше, звернути увагу на упаковку. Несолоне вершкове масло з Фінляндії знаходиться у зеленій упаковці. Рівень солі становить 0%. По-друге, на пачці пишуть **Suolaamaton**. Не варто плутати несолоне масло з маргарином, яке пакується в непаперову упаковку. А вершкове масло вирушає до магазинів у фользі.

Вершкове масло фінське солоне

Фіни відрізняються досвідченим смаком щодо вершкового масла. Жителі Фінляндії вважають, що вершкове масло має бути солоним, тому в магазинах та супермаркетах представлений величезний вибір подібної молочної продукції.

За рівнем солоності вершкове масло ділиться на:

0,8% солі – у синій упаковці

1,4% солі – у синій із сірим упаковці

2,1% солі – пачка синя з червоним

Є й органічне масло, де рівень солі становить 1,4%. Знайти в магазинах можна за упаковкою зеленого кольору та написи **Luomu**.

Солоне масло ділиться за кількістю лактози у продукті, а також за рівнем жирності.

Крім солоності фінське вершкове масло відрізняється жирністю (80%) та великими упаковками. Фіни вважають за краще купувати відразу півкілограмові пачки. Зустрічається фасування також по 200 гр.

Кисломолочні продукти

Кефір - piimä

Кефір, буває різної жирності, але найчастіше відсоток пишуть цифрами на упаковці. Іноді ще додають **rasvaton - знежирений**. Кефір зі зниженим вмістом лактози зі знаком **HYLA** і є зовсім без лактози - **Laktoositon**.

Luomu rasvaton piimä - біокефір позначається з позначкою **Luomu**

AB piimä - кефір з біфідобактеріями, найкорисніший кефір, який корисний для кишечника та для обміну речовин.

Viili - чимось нагадує простоквашу

Viili – суто фінський молочний продукт. Його часто називають кислим молоком (простокваша), але зробити це можна з натяжкою. Справа в його консистенції, вона слизова, тягуча, в'язка. Подобається не всім, хоча смак приємний, особливо якщо він із якоюсь ягідною добавкою. Набагато більше на кисле молоко схожі деякі продукти з лінійки GEFILUS (натуральні кисломолочні продукти, збагачені лактобактерією LGG). Вибір кислого молока - з зниженим вмістом лактози, без лактози, біопростокваша, кислого молока з різними фруктовими добавками. Жирність кислого молока визначається так само як і у молока за кольором. Наприклад,

kevyt viili 2,5% - легка простокваша

mansikka viili NYLA - полунична простокваша з низьким вмістом лактози

Йогурт - Jogurtti

Окрім звичайного йогурту в порційних упаковках, у Фінляндії дуже популярні літрові пакки йогурту. Йогурт теж буває з низьким вмістом лактози – **NYLA**, без лактози – **Laktoositon** та натуральний йогурт – **Luomu**. Тут так само як і з молоком і кефіром, все написано на упаковці, вибирайте що вам більше підходить. Також варто запам'ятати значення слів **maustamaton** - **без смакових добавок**,

täyteläinen - негомозований

lisäaineeton - без консервантів

Якщо ж ви дійсно хочете щось смачне та корисне, то слід звернути свою увагу на йогурт з бактеріями **ацидофіліну**. Цей продукт має лікувальні властивості та дієтичніший ніж звичайний йогурт. Зі специфічних фінських особливостей відзначимо, що позначення А+ говорить про наявність у продукті ацидофільної закваски і, можливо, якихось вітамінів. Наприклад,

Jogurtti NYLA - йогурт зі зниженим вмістом лактози

Jogurtti rasvaton - знежирений йогурт

Jogurtti A+ - йогурт з ацидофіліном та біфідобактеріями

turkkilainen jogurtti - турецький йогурт, несолодкий і більше схожий на сметану, що робить його ідеальним для заправки салатів та використання як основу для деяких соусів (він набагато менш жирний, ніж звичайна сметана).

Вершки - Kerma

Фінськи вершки називаються **kerma**, але окремо це слово на упаковці зустрічається рідко. Вершки - це невід'ємна частина фінського столу, їх додають у каву, суп, соуси і десерти. Для простоти фіни

вирішили разом із жирністю писати на упаковці, для чого призначені ці вершки. Справа в тому, що у Фінляндії існує кілька різних видів вершків:

kahvikerma – вершки для кави (вони розраховані на те, що їх додаватимуть у гаряче); **ruokakerma** – вершки для їжі, Не дивуйтеся, якщо на деяких упаковках будуть малюнки з яким-небудь продуктом, у Фінляндії продаються не тільки звичайні вершки, але й різні смаки. Спеціальні вершки для додавання в їжу, це означає, що вони призначені для нагрівання. Такий вид вершків буває без смакових добавок або з додаванням, наприклад, копченого сиру або цибулі. Якщо є добавки то як правило їх малюють, так що вам буде не складно визначити який смак у вершків - зі смаком сиру ементаль, зі смаком сиру з білою пліснявою, вершки для їжі негомозеговані і біосливки.

vispikerma – це вершки для кондитерських виробів, призначені для збивання, бувають також з різними добавками, наприклад, шоколад, ваніль чи полуниця.

І не забуваємо перевіряти на упаковці наявність **HYLA, Laktoositon** та **Luomu**.

Сметана

Видів сметани у Фінляндії кілька. Відсоток жирності коштує на упаковці часто, але не завжди, зате є багато різних назв, які його мають на увазі. Загалом у фіні не люблять писати жирність цифрами, набагато цікавіше придумати різні назви. Жирність фінської сметани можна визначити за назвою.

kermaviili – нежирна сметана з 10% жирністю

kevyt kermaviili – легший варіант нежирної сметани (близько 3,5%)

creme fraiche - французька сметана, сметана середньої жирності (28%)

kevyt creme fraiche – легкий варіант французької сметани (12%)

smetana - сметана, справжня, найжирніша (30%-42%)

І не забуваємо перевіряти на упаковці наявність **HYLA, Laktoositon** та **Luomu**.

Творог\сир

У Фінляндії сир продають гранульований або розсипчастий.

Raejuust - розсипчастий сир крупинками, "rae" перекладається як "крупинка".

Maitorahka - схожий на сир, який вже змішаний із легкою сметаною, схожий на однорідну масу.

Rahka - це сирна маса, сирний крем з різними смачними добавками з чорниці, полуниці та ін. Якщо до натурального сиру додають різні смакові добавки, тоді це називають сиром – rahka.

Тверді сири, напівтверді сири - Juusto

Сир (juusto) у Фінляндії теж буває різним.

Oltermanni - це традиційний фінський вершковий напівтвердий сир, що зустрічається різної жирності і буває без лактози.

Apetina – сир фета.

Polar - сир, який є чимось середнім між гауда та ементаль.

Kippari – м'який копчений сир, який продається вже нарізаний.

плавлені сири **Viola**

Loputon Kermajuusto - напівтвердий, ніжний, дуже вершковий, без лактози, пластичний, малосольний, виробник **Arla**

Pohjolan Juustola Hermanni 32% - натуральний вершковий сир, відмінні смакові якості, зручна вакуумна упаковка

Маргарин - Margariini

Маргарин частіше зустрічається у коробочках. Винятком є лише маргарин для випічки, але його не сплутаєш із маслом. На упаковці завжди намальована випічка та написано Margariini.

Сирні сири або спреди

Окремою категорією можна виділити сирні сири з різними добавками (зокрема і солодкими), які намазують на хліб. Найвідомішими виробниками сиру є Creme Bonjour і Viola.

Creme Bonjour буває ще й дієтичний, але смак дуже програє класичним варіантам. На упаковці легких сирів пишуть kevyt і зазвичай упаковка менш насиченого кольору.

Вишукані сири для десерту це маскарпоне та рикотта. Маскарпоне традиційно використовується в більшості італійських десертів, а з додаванням рикотти оладки стануть ще пишнішими та цікавішими. Шукати їх складно, але вони завжди в наявності у великих супермаркетах, лежать поруч із сирами, наприклад Creme Bonjour.

Найунікальніший сир, що зустрічається тільки у Фінляндії.

Leipäjuusto - лапландський сир лейпяюусто, хлібний сир, також в ходу та інша назва - **juustoleip** "сирний хліб". Фермерський, свіжий, м'який сир, який називаються тому, що не вимагає дозрівання.

Свою назву цей сир отримав тому, що цей сир готують у печі, майже як хліб. Цей сир є візитною карткою лапландських кухарів, це найпопулярніший десерт у Лапландії. Хлібний сир подають холодним, у салатах, або гарячим разом із моршковим варенням.

Має досить м'яку текстуру та ніжний солодкуватий смак. На зубах поскрипує, створюючи відчуття гумовості, чому отримав в англійській мові назву "Finnish squeaky cheese" - "фінський скрипучий сир". У фінських магазинах продається у формі великих та мініатюрних коржів, а також шматками.

Національна кухня Фінляндії піддалася сильному впливу традицій народностей, які здавна населяли ці краї. Багато хто зазначає, що кухня цього краю «ендемична». Основою багатьох традиційних страв є риба і м'ясо. Окрема тема – це морепродукти у Фінляндії. Як правило, це риба, яку виловлюють у прибережних зонах, а також мідії та креветки. З них готують різноманітні делікатеси. Практично вся традиційна їжа готується особливим способом – тут майже нічого не смажать, переважно тушкують та випарюють. Незвичайним для нашого туриста може здатися склад страв: деякі з них готуються із поєднання м'яса та риби. На окрему увагу заслуговує випічка і десерти з ягід. Пропонуємо вам ознайомитися з деякими традиційними стравами фінської кухні.

Закуси

graavi lohi - ніжна закуска з форелі;

rosolli – салат із оселедця;

silakka – маленька, жирна та дуже смачна риба. Її маринують чи коптять;

mati – страва з яскраво-жовтогарячої ікри. Зазвичай продається у супермаркетах вже готовим до вживання;

savulohi – копчений лосось, порізаний дуже тонкими скибочками.

Супи та основні страви

lohikeitto – лососевий суп, який готують на основі молока, картоплі та цибулі. Він користується найбільшою популярністю серед туристів, але декому здається надмірно солоним; юшка по-фінськи - незвичайний суп з морепродуктів, зовсім не схожий на звичну нам рибну юшку, тому що у Фінляндії його прийнято варити з рибної ікри та молоко; **poronpaisti** - смажена оленина;

poronkärstys – страва, популярна на півночі країни. Найтонші скибочки в'яленої оленини з картоплею та брусницею;

maksalaatikko – запіканка з печінки, рису та родзинок.

Обов'язково спробуйте місцеву випічку та десерти, які традиційно готують із житнього борошна:

torttu – так називаються різноманітні пироги;

munkki – фінські пончики.

Місця громадського харчування у Пелло

Ravintola Pellonhovi - Ресторан Пеллонхові

ухня **Pellonhovi** відкрита по буднях (пн-пт) о 11:00 до 15:00 **Pellonhovi** - ресторан для обідів. Обід - це тепла їжа, яку їдять протягом дня, близько полудня, і включає салат і хліб. Каву часто п'ють наприкінці обіду.

Kahvila-ravintola Shell Jorpari - Кафе-ресторан Shell Jorpari

Жорпарі пропонує "шведський стол" і піццу

Пн - Пт 7:00- 20:00

Сб 7-21

Нд 9-20

Kahvila-ravintola Granni - Кафе-ресторан Granni

Granni знаходиться в торговому центрі **Vihriälli Pysäki**, приблизно в 5 км на північ від центру у Пелло. **Granni** пропонує обід зі столу на винос, піцу, страви по меню та гриль.

Пн-Сб 10:00-17:00

Нд 11-17

Pörröporo - Магазин-кафе на Північному Полярному колі

Це бутик із повним набором послуг, що спеціалізується на м'ясі північного оленя цілий рік. Магазин пропонує широкий вибір продуктів із оленя, ведмедя, вівці, білої куріпки, риби, а також ягід.

Делікатесом у **Pörröporo** є свіжоспечений лапландський коржик (rieska) і кава, для якої використовується джерельна вода. У магазині працює також затишний кафетерій, де одна з фірмових страв – паніні з м'ясом північного оленя.

Pörröporo розташований у селі Juoksenki (Йуоксенки).

Юоксенкі — село в муніципалітеті Пелло. Він розташований на Полярному колі, приблизно за 25 кілометрів на південь від Пелло вздовж річки Торніонйоки. На шведській стороні кордону, в муніципалітеті Оверторнео, є село під назвою Юоксенгі. Села були одним і тим же селом до 1809 року, коли Фінляндія була відділена від Швеції та стала частиною Росії

Щодня у **Pörröporo** подається суп з сьомгою, а у вихідні – сирний суп із м'яса північного оленя. З кафе, свіжий рисель, паніні з оленя, хліб.

По суботах у альтанці на подвір'ї **Pörröporo** подають копчену та смажену рибу, напр. лосось і озерна форель.

Звісно, є на садибі і смажена ковбаса, і кава...

Сувенірний магазин у **Pörröporo** пропонує багато сувенірів Лапландії, продуктів природи Лапландії, з лісів, озер і річок, великий вибір місцевої їжі (м'яса), як м'ясо лося та оленя.

Пн-Пт 9:30 - 16:00

Сб 8:30 - 16:00

Нд 10- 17

Pellon pizzeria kebab

Піца, кебаб, салати та гамбургери

Пн-Сб 10:30-21:30

Нд 12:00-21:30

Janin Grilli

Страви на грилі.

Пн 11-23

Вт закрито

Ср - Чт 11-23

Пт - Сб 11-24

Нд 11-22

Цікаві місця та визначні пам'ятки в муніципалітеті Пелло

Статуя Ееро

Статуя зображує олімпійського чемпіона, лижника Ееро Мянтіранта. Мянтіранта був із Пелло. Статуя розташована в парку Ееро в центрі Пелло.

Maupertuis muistomerkki - Монумент Мопертюї

Монумент Мопертюї на згадку про експедицію 18 століття під керівництвом французького П'єра-Луї Мопертюї.

Пам'ятник знаходиться в лісі в Пелло Кіттісваара, приблизно в 5 км на північ від центру. Пам'ятник встановлено на честь французького вченого П'єра Луї Мопертюї. У 18 столітті Мопертюї вивчав форми Землі. Кіттісваара була найпівнічнішою точкою вимірювання дослідження.

Рельєф Тімо К. Муки в бібліотеці

Тімо К. Мукка письменник із Пелло, який перетворився на описовий рельєф. Він виставлений на зовнішній стіні бібліотеки.

Каттілакоскі вздовж Торніонйоки

Каттілакоскі є одним із найкрасивіших порогів у Торніонйоки, крім Кукколакоскі в Торніо. Каттілакоскі розташований поруч із Північним полярним колом в південній частині Пелло, на кордоні муніципалітету Іліторніо.

Нараріірі - Північне Полярне коло

Північне полярне коло є невід'ємною частиною Пелло і проходить через Juoksenki (Йуоксенки), GPS на паралелі північної широти 66°33'44" (66.5622°), приблизно в 25 км на південь від центру Пелло. На цій паралелі, принаймні, один день на рік, сонце не з'являється, внаслідок чого протягом зими буде абсолютна темрява протягом 24 годин, так само як у північному літі, принаймні один повний день абсолютного світла. Ми називаємо це північним сонцем.

Eeron Polku - Шлях Ееро

Eeron Polku пропонує дивовижні пейзажі в районі «великих озер» Пелло. Eeron Path — це природна стежка в Паллістаяваара, яка розповідає про життєві етапи олімпійського чемпіона, лижника Ееро Мянтіранта. Оглядова вежа на стежці також представляє території, які відвідала французька геодезична експедиція Мопертюї в 1736-37 роках. Шлях позначений стрілками.

Eeron Polku розташований уздовж національної дороги 83, приблизно за 25 км від центру Пелло до Рованіємі.

Ви можете легко дістатися до вершини Eeron Trail, пройшовши добрий кілометр, тож загальна довжина стежки становить близько 2 км. Особливо з вершини стежки перед мандрівником відкриваються неповторні ландшафти Лапландії. Таким чином, стежка Eero є дуже популярним місцем для пейзажної фотографії.

Oranki Art - Виставка екологічного природничого мистецтва

OrankiArt — це поновлювана спільна виставка екологічного мистецтва кількох художників.

Виставка розташована на лісистому хребті поблизу села Ораярві, приблизно за 25 км на північ від центру Пелло. Приходьте освіжитися та розширити своє розуміння мистецтва посеред прекрасного лісового пейзажу!

Подія **OrankiArt** складається з виставки екологічного мистецтва OrankiArt та майстерні, яка розпочинається приблизно в середині червня, у рамках якої митці створюють свої роботи для виставки.

За останні двадцять років близько 150 художників із понад 40 країн залишили свій слід у лісі. Деякі твори мистецтва повернулися до природи та поступилися місцем новим.

Valkeajärven uimaranta Ritavalkealla - пляж Валкеаярві в Рітавалкеа

Валкеаярві з чистою водою розташований приблизно за 9 км на схід від центру Пелло, посеред популярного туристичного центру Рітаваара. пляж підходить для дітей і тих, хто вчиться плавати, оскільки пляж мілкий. Взимку Валкеаярві чудово підходить, напр. для катання на ковзанах. У Ritavalke ви можете орендувати напр. байдарки, плаваючі пончики, SUP-дошки та електричні/органічні жирні гірські велосипеди.

Ви можете знайти більше визначних пам'яток і місць для відвідування в Пелло на www.travelpello.fi Сторінки містять інформацію кількома різними мовами.

HIINTOLADUT - Лижні траси

У районі муніципалітету Пелло є майже 200 км лижних трас, які обслуговуються машинами, деякі з яких також освітлені. Оскільки місцевість у Пелло мінлива, небезпеки та долини ідеально підходять, наприклад, для бігових лиж. Вимогливі до фізичної підготовки та недільні лижники насолоджуються Пелло, тому що вздовж розгалуженої мережі схилів є набори маршрутів, які підходять для будь-якого лижного навичку.

Карта лижних трас <https://travelpello.fi/files/kuvat/latukartta.pdf>

У Пелло також є центр зимових видів спорту **Ritavalkea**, Схили Рітаваарі на трасах якого сніг, придатний для катання, з'являється набагато раніше, ніж на решті мережі трас у цьому районі. Лижні траси пропонують любителям першого снігу хорошу альтернативу для катання на лижах у природному снігу.

Сайт центру зимових видів спорту **Рітавалкеа** <https://ritavalkea.com/>

Доглянуті траси для бігових лиж можна знайти в Кюляваара та Кіттисваара, які знаходяться недалеко від центру Пелло. Легка лижна траса - це траса навколо Кюленсаарі на льоду Торніонйоки поблизу центру, яка частково проходить зі шведської сторони.

На північній стороні Пелло проходить універсальний і великий маршрут для бігових

лиж **Jokivartinen**, який проходить через усі села на північній стороні Пелло (Тейкосуванто, Наамійоки, Ярхойнен, Терваоя, Оранкі, Ораярві). Уздовж стежки побудовані сараї, будиночки та місця відпочинку.

KALASTUS - Рибалка

Пелло — королівство лососів і офіційна рибальська столиця Фінляндії. Торніонйоки стала найбільшою лососевою річкою Фінляндії, протікаючи повз Тенойоки. Щоліта десятки тисяч лососів піднімаються до Торніонйоки.

Ловля лосося на човні є традиційною і все ще найпопулярнішою формою риболовлі, але в Пелло

також є чудові місця для риболовлі з берега. Крім того, численні озера муніципалітету Пелло пропонують ідеальну протизахиту річковому рибальству.

MEÄN OPISTO - місцевий культурно-освітній центр

Mään Opisto — державний освітній центр, що працює в Пелло. Навчання ґрунтується на принципі навчання впродовж життя та власного бажання людини навчатися та розвиватися. Взяти участь у навчанні може кожен, незалежно від віку та освіти. Курси та гуртки пропонують хороші можливості для захоплення: наприклад, є різні форми фізичних вправ, рукоділля, спів, гра та вивчення граматики. Освітня місія **Meä Opisto** полягає в тому, щоб забезпечити загальну освіту, високоякісні, освіжаючі, доступні та різноманітні можливості навчання для дорослого населення муніципалітету, де це доречно, для дітей та молоді, не забуваючи про людей похилого віку. Освітня місія коледжу наголошує на самостійному навчанні, спільноті та участі.

<https://www.pello.fi/media/sivistys/opintoopas2021.pdf>

KIRJASTO - Бібліотека

У Пелло є публічна бібліотека. Бібліотека працює в будні дні та не працює у вихідні. Ви можете брати книги, журнали, фільми та інші бібліотечні матеріали за бібліотечним абонементом. Ви можете безкоштовно отримати читацький квиток у бібліотеці, пред'явивши посвідчення особи. Ви також можете використовувати комп'ютери та друкувати, наприклад, у бібліотеці.

Загальні правила проживання мешканців у будинках, у будинках з поверховістю, у рядних будинках

У багатоквартирних і рядних будинках діють правила порядку, які є рекомендацією, як жити в будинку. Правила порядку полегшують спілкування з сусідами. Правила замовлення можуть відрізнятися в різних будинках.

Черговість у користуванні сауною

У багатоквартирному будинку може бути сауна, який можуть користуватися всі мешканці будинку. Серед мешканців організовано черга до сауни, щоб усі бажаючі могли відвідувати сауну, наприклад, раз на тиждень. Для черги та часу використання громадської сауни потрібно записатися у спеціальному журналі.

Нічний спокій

Діяльність, яка порушує нічний спокій мешканців, заборонена в квартирах у нічний час, як правило, з 22:00 до 7:00. Не створюйте шуму, який заважає іншим мешканцям і вдень.

Пральня

У багатоквартирному будинку може бути пральня з пральною машиною, сушильною машиною та сушаркою для білизни. Якщо у вашій квартирі немає пральної машини, білизна перуть у пральні. Час використання пральної машини заздалегідь відзначається в календарі, який ведеться в пральні.

Користування туалетом

Хоча вночі діє комендантська година, в туалет можна сходити в будь-який час доби. Не кидайте відходи в каналізацію, оскільки це може заблокувати або пошкодити їх.

Питна вода

Фінська водопровідна вода безпечна для пиття та використання для приготування їжі та прання. Якщо вода з-під крана має дивний колір або неприємний смак, зазвичай допомагає дати воді деякий час витекти з крана, перш ніж пити її. Якщо проточна вода не допомагає або виникла ситуація, коли

гаряча вода не виходить із крана, зверніться до менеджера або служби технічного обслуговування.

Переробка відходів

З побутових відходів переробляють скло, метал, пластик, картон, папір і часто також біовідходи. Тому ви не кладете все сміття в змішані відходи. У дворі будинку є сміттєзбірник, який має свої сміттєзбірники для змішаних та інших відходів. Будьте особливо обережні з небезпечними відходами. Його необхідно здати в призначений для нього окремий збір. До небезпечних відходів належать, наприклад, енергозберігаючі лампи, ртутні термометри, батарейки та вологі фарби.

HENKILÖTUNNUS \ Personal ID - Фінський особистий ідентифікаційний номер

Особистий ідентифікаційний номер (**henkilötunnus**) — це цифровий код із 11 знаків, який створюється на основі вашої дати народження та вашої статі.

Це засіб ідентифікації, який ідентифікує громадянина навіть точніше, ніж ім'я. Є люди з абсолютно однаковими іменами, але немає двох з абсолютно однаковими номерами соціального страхування. Персональний ідентифікаційний номер має бути постійним.

Персональний ідентифікаційний номер використовується для ідентифікації осіб у реєстрах та інформаційних системах різних органів влади, а також у обміні даними між ними. У деяких ситуаціях операторам приватного сектору, таким як банки, страхові компанії та приватні постачальники медичних послуг, також може знадобитися персональний ідентифікаційний номер, щоб переконатися, що інформація зареєстрована на правильну особу. Часто речами можна керувати лише за допомогою імені.

Henkilötunnus потрібен, наприклад, при оформленні пенсій та інших виплат, які пропонуються громадянам. Він також потрібен при виплаті зарплат і премій, щоб гроші йшли потрібним людям.

Ретельне використання персонального ідентифікаційного номера зменшує можливість помилок у реєстрах і тим самим сприяє підвищенню захисту даних особи. Однак ідентифікація не завжди потрібна.

Персональний ідентифікаційний номер надається особі, яка зареєстрована в системі інформації про населення Фінляндії.

Іноземний громадянин, який переїжджає до Фінляндії з-за кордону, отримує персональний ідентифікаційний номер, коли він реєструється в системі інформації про населення у зв'язку з видачею посвідки на проживання або за власним бажанням.

ВАЖЛИВІ НОМЕРИ ТЕЛЕФОНІВ

Загальний номер екстреної допомоги 112 (повідомлення про пожежу, поліція, швидка допомога)

Центр інформації про отруєння 0800 147 111

Запис на прийом до лікаря у оздоровчому центрі Pello:

Пн-Вт 8:00-16:00

Ср 9-16

Чт-Пт 8:00-16:00

Сб 10-14

Телефон медсестри 040 713 2771

Екстрений прийом

Перед зверненням до травмпункту зателефонуйте черговій медичній сестрі за тел. **040 713**

2771 для оцінки ситуації та інструкції щодо дій. Цей номер відповідає цілодобово. Ви також можете відвідати власний оздоровчий центр у робочий час.

В інший час пункт невідкладної допомоги знаходиться в центральній лікарні Лапландії, тел. **016 322 4800**

Невідкладна стоматологічна допомога

У будні дні телефон стоматологічної клініки **040 713 2736**.

По суботах, неділях і святкових днях у співпраці з муніципалітетами округу Лапландія в стоматологічних клініках медичних центрів організуються екстрені послуги з 10:00 до 12:00. Со. Ви можете зв'язатися з відділенням швидкої допомоги за телефоном **010 633 8330** з 9:30 до 10:30. У невідкладний час допомога надається лише тим, хто потребує термінової першої допомоги.

У невідкладних випадках надання першої допомоги в неробочий час і у вихідні дні звертайтеся до відділення невідкладної допомоги медичного центру за тел.: **040 713 2771**.

Соціальна надзвичайна ситуація

Ви завжди можете зв'язатися з працівником за телефоном **040 652 6618** у робочий час для термінових соціальних питань.

У позаробочий час після 16:00 телефонуйте за номером **040 726 6965**. Соціальна екстрена ситуація поза офісом призначена для дітей і дорослих, які терміново потребують допомоги (наприклад, екстрена допомога з питань захисту дітей, потребують дорослі чи люди похилого віку).

Якщо номер не відповідає, телефонуйте в **екстрену службу 112**.

Екстрений номер жертв злочинів 116 006 (пн-пт 9:00-20:00)

Дорожня служба Autoliito **0200-8080** (ціна відповідного дзвінка 1,93 €/хв + трм або дата)

Kiinteistö Oy Pellon Оренда квартир, оренда квартири, менеджер нерухомості Айла Каракко **040 689 6515**

Eläinlääkäri - Ветеринар Elisa Erkheikki **040 481 4039** (пн.-пт. 8:00-15:00)

Pellon apteekki - Аптека Pello **0400 531 164**

Pellon taksiasema - Станція таксі Pello **016 515 555**

PANKKI - Банк

Kela в Фінляндії – що це?

Kela – фінська фінансова структура, яка займається національними соціальними виплатами, особливо пенсіями.

Коли ви приїжджаєте до Фінляндії з-за кордону, ваше право на пільги Kela визначається залежно від того, скільки часу ви плануєте залишитися у Фінляндії, країни свого походження та причини вашого перебування у Фінляндії. Ті, хто приїжджає до Фінляндії назавжди, зазвичай мають право на фінське соціальне забезпечення та допомогу, яку виплачує Kela. Ваша ситуація буде розглядатися в цілому.

Якщо ви тимчасово перебуваєте у Фінляндії, ви зазвичай не маєте права на допомогу Kela. Особа, яка тимчасово перебуває у Фінляндії, може мати право на лікування та медичну компенсацію.

Ви можете отримувати допомогу, навіть якщо працюєте у Фінляндії тимчасово. Якщо ви працюєте у Фінляндії, ви можете подати заявку та отримати багато пільг Kela. Якщо ви є громадянином країни, що не входить до ЄС чи ЄЕЗ, або Швейцарії, вам потрібен дозвіл на проживання.

Ви можете мати право на фінське соціальне забезпечення на основі постійного проживання або роботи. Ви можете приїхати до Фінляндії шукати роботу. Однак ви не можете отримати допомогу K , повідомте про свій переїзд до Фінляндії. Кожен член сім'ї старше 18 років повинен скласти окрему декларацію. Неповнолітні діти вписуються в заяву батьків.

Право на соціальне забезпечення означає право на пільги. Якщо ви маєте право на фінське соціальне забезпечення, оскільки проживаєте або працюєте у Фінляндії, ви можете отримувати допомогу Kela. Допомоги, які виплачуються у Фінляндії, включають, наприклад, загальну допомогу на житло, допомогу по хворобі та допомогу на дитину.

TE-TOIMISTO - Центр зайнятості

Реєстрація як претендент

Ті, хто втік від війни в Україні, мають право працювати у Фінляндії. Для цього ви отримаєте довідку, видану поліцією чи прикордонним органом під час реєстрації.

Ви можете зареєструватися в якості претендента на роботу в TE-TOIMISTO після того, як отримаєте рішення про свій дозвіл на проживання.

Форму та інформацію українською мовою ви можете знайти тут:

<https://toimistot.te-palvelut.fi/ukraina/tyonhakijaksi-ilmoittautuminen-ja-tyonhaku-suomessa>

Заповніть онлайн-форму та надішліть її в електронному вигляді до TE-TOIMISTO.

Після цього з вами зв'яжеться TE-TOIMISTO. Зареєструвавшись як претендент, роботодавці можуть знайти вам і вам роботу.

Перш ніж отримати дозвіл на проживання та зареєструватися як претендент на роботу, TE-TOIMISTO пропонує консультації та допомогу в питаннях пошуку роботи, вибору професії, а також навчання та коучингу.

Після отримання статусу тимчасового захисту виконайте такі дії:

1. Заповніть онлайн-форму.
2. Зачекайте до контакту з TE-TOIMISTO .

3. Ви застраховані фінською службою зайнятості.

Місцеві TE-TOIMISTO зазвичай відкриті з понеділка по п'ятницю з **9:00 до 16:00**.

Ласкаво просимо до Пелло у долину річки Торніоньоки!

TERVETULOA RYHMIIIN!

Ласкаво просимо до груп!

Приєднуйтеся до місцевих груп у Пелло.

Користуйтеся Google перекладачем.

Ви будете в курсі всіх подій, заходів, які відбуваються в муніципалітеті.

Puskaradio Pello

<https://www.facebook.com/groups/1856472041244894>

Місцева група у фейсбуці, де розміщують оголошення на різні теми. Що відбувається, що не відбувається, що працює, що не працює, куди йти, куди не йти, де брати, де не брати?

Поради, посилання та фактичне обговорення тем, які становлять інтерес для жителів Пелло. Ви можете запитати поради та рекомендувати або не порекомендувати місцеві служби, ґрунтуючись на власному досвіді. Ви можете писати, посилатися та додавати картинки на стіну. Дозволено ПИСАТИ про продаж ягід, овочів та грибів.

Roskalava Pello

<https://www.facebook.com/groups/625569487462405>

Тут оголошення про речі або товари, які люди віддають задарма або за символічну плату.

Той самий принцип, що й у групах на барахолці, потрібно відзначитися у коментарях під постом, тобто, перший, хто забронював товар, він отримує товар, а інші люб'язно чекають своєї черги, якщо товар з'явиться в наявності.

Kirpputori Pello

<https://www.facebook.com/groups/340316369654662>

Kirpputori \ Kirppis \ кирпушка - блошиний ринок, продаж\купівля, second hand, оголошення про барахолку.

Kimppakyyti Pello

<https://www.facebook.com/groups/588445091289005>

Пошук і пропозиції поїздки, пошук попутки за участю в оплаті бензину, спільне використання автомобіля, платні або безкоштовні пропозиції. Ви можете знайти / запропонувати одноразовий або постійний тремп, платний або безкоштовний.

Мета групи **Kimppakyyti** - збільшити використання автотранспорту по всій Фінляндії, і її використання дуже просте.

1. Напишіть маршрут, день і час, коли ви пропонуєте поїздку, або ви шукайте поїздку.

2. Якщо ви перевізник, також вкажіть у своєму повідомленні, скільки пасажирів може вмістити ваш автомобіль.

3. Ви можете запросити реєстрацію, наприклад під своїм повідомленням, поштовою скринькою, електронною поштою або навіть прямо на свій номер.

4. Коли поїздка буде знайдена, поставте після свого повідомлення, що це питання вже вирішується, щоб інші мандрівники також знали.

Група відкрита для всіх.

Група Kimppakyyti по Лапландії

<https://www.facebook.com/groups/197034347135817>

Kimppakyyti Rovaniemi-Oulu-Rovaniemi

<https://www.facebook.com/groups/102536973174430>

Kimppakyyti Salla-Kemijärvi-Rovaniemi

<https://www.facebook.com/groups/393628620778817>

Kimppakyyti Kittilä

<https://www.facebook.com/groups/717866844952811>

Kimppakyyti по Фінляндії.

<https://www.facebook.com/groups/237913786231849>